

Propheta prædixit, cum ait Hierem. 31. Ecce, dies venient, dicit Dominus: & feriam Israël, & domui Iuda scædus nouum: non scædum pactum, quod pepigi cum patribus vestris, in die qua apprehendi manum eorum, vt educerem eos de terra Ægypti: pactum, quod irritum fecerunt, & ego dominatus sum eorum, dicit Dominus. Sed hoc erit pactum, quod feriam cum domo Israël post dies illos, dicit Dominus: Dabo legem meam in visceribus eorum, & in corde eorum scribam eam. Itaque si de eo agatur, quod per se, ac propriè, ad vtrumq; Testamentum pertinet, verisimè Paulus dixit 2. Corinth. 3. *7. donec nos fecerunt ministros noui Testamenti, non littera, sed spiritus.* Nec minus vt Ioannis 1. cap. *Lex per Moysen data est, gratia, & veritas per IESVM CHRISTVM facta est.*

Sed quoniam Testamentum nouum, per se, ac propriè leges non adferat; leges tamen duplici ratione complectitur. Primum enim eas omnes leges, quæ ad bonè, beatèq; viuendum referuntur, gratia noui Testamenti nõ destruit, sed confirmat: quippe, quæ humanæ infirmitati, ad eas implendas vires præbet: *Legem, inquit Apostolus Rom. 3. destruiimus per fidem, sed legem statuimus, & in fra. 8. quod enim impossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem, Deum filium suum mittens in similitudinem carnis peccati, & de peccato damnauit peccatum in carne, vt iustificatio legi impleteret in nobis. & S. Augustinus lib. de gratia Christi, c. 19. Lex ergo data est, inquit, vt gratia quaeretur; gratia data est, vt lex impleteret. Neg, enim suo vitio non implebatur lex, sed vitio prudentia carnis. Quod vitium per legem demonstrandum, per gratiam sanandum fuit.*

Deinde nouas etiam quædam leges Christus tulit, vt de Baptismo, de Eucharistia, de Sacramentis ceteris, vel exhibendis, vel suscipiendis; quia tamen Christus non ideo ad nos venit, vt tanquam alter Moyses nouæ legis pondere nos premeret, sed vt iacentes sub onere legis, auxilio gratiæ subleuaret; tamen ad vetera morum præcepta saluberrimas illas leges adiungendas putauit, quæ dum ad Sacramenta nos ducunt, atq; ad gratiam per Sacramenta perducunt, non solum non premunt onere ponderum, verum attollunt etiam vice pennarum, vt loquitur Augustinus lib. de perfect. iust. Sed de prima obiectione satis dictum est.

Obiectiones ceteræ, quia communes sunt Svvenckfeldianis & Libertinis, cum Lutheranis & Calvinistis, in ea disputatione commodius dissoluentur, in qua de interprete scripturarum, & iudice controuersiarum adiuuante Domino dissererem.

CAPVT QVARTVM.

Qui sint libri sacri.

SCRIPTVRAM Propheticam & Apostolicam, sacram diuinamq; esse, satis, vt arbitror, demonstratum est disputatione superiore. Sequitur, vt

A qui sint verè Prophetici aut Apostolici libri, deinceps explicemus. Est autem omnis hæc de numero sacrorum librorum disputatio diuisa in partes tres. Primum enim de iis libris agendum erit, de quorum auctoritate nulla vnquam fuit inter Catholicos homines disceptatio. Deinde de iis qui tamen verè Prophetici, aut Apostolici sunt, non tamè semper æquè certa & explorata eorum auctoritas fuit. Postremò de iis, qui quamquam à nonnullis clarissimis doctissimisque; viris aliquando in numero diuinorum voluminum haberentur; publico tamen totius Ecclesiæ iudicio nunquam approbati sunt.

PRIMI ordinis librorum hæc sunt nomina; Pentateuchus Moysi, liber Iosue, Iudicum, Ruth, Regum quatuor; Paralipomenon duo; Esdræ, & Nehemiæ, duo; Iob, Psalterium CL. Psalmorum; Proverbia, Ecclesiastes, Cantica, Prophetæ maiores quatuor, Prophetæ minores duodecim, Euangeliorum libri quatuor, Acta Apostolorum, Epistola Pauli numero XIII omni missa videlicet sola Epistola ad Hebræos, Epistola Canonica duæ, Petri vna, Ioannis altera.

SECUNDVS ordo hos libros continet; Hester, Baruch, Danielis partè, Tobiam, Judith, Sapientiam, Ecclesiasticum, Machabæorum primum & secundum, Marci, Lucæ, Ioannis partes quasdam, Epistolam ad Hebræos, Epistolam Iacobi, posteriorem Petri, primæ Ioannis partem, secundam & tertiam Ioannis, Epistolam Iudæ, Apocalypsim.

TERTIVS ordo illa omnia comprehendit, quæ recensentur ab Innocentio episc. 3. ad Exuperium; Gelasio dist. 17. can. sancta Romana; Athanasio in Synopsi, & Eusebio lib. 3. hist. c. 25. ex quibus hæc pauca videntur existare, oratio Manassæ III. & IV. liber Esdræ III. item & IV. Machabæorum, Psalmus centesimus quinquagesimus primus, Appendix libri Iob, liber Hermetis qui inscribitur Pastor.

Ac primi quidem ordinis libros in Ecclesia Catholica diuinam auctoritatem semper habuisse, testes sunt omnes summi Pontifices, omnia Concilia, omnes Patres, qui quacunq; de causis librorum enumerare studuerunt. Vide ex Pontificibus Innocentium I. in epist. 3. ad Exuperium cap. vii. Gelasium I. in decreto de libris sacris, quod extat in secundo Tomo Conciliorum. Ex Conciliis, Laodicenum can. 59. Carthaginense III. can. 47. Florentinum in institut. Armeniorum, iuxta fidem summæ Conciliorum, Tridentinum sess. 4.

Ex Græcis Patribus Origenem apud Eusebium lib. 6. hist. cap. 18. Ipsum verò Eusebium lib. 3. hist. c. 25. Athanasium in Synopsi, Gregorium Nazianzenum in lib. de genuinis scripturis carmine conscripto, Epiphanium in lib. de mensuris & ponderibus. Item eundem aduersus hæresim Anomogorum, Cyrillum Hierosolymitanum Catechesi 4. Ioannem Damascenū li. 4. de fide, c. 18.

Ex Patribus Latinis, Hieronymum, cum in prologo Galeato, tum in epistola ad Paulinum